

об'єкти за тематикою середньої та дошкільної освіти, спорту та дорожньої інфраструктури.

В умовах пандемії вважаємо доцільним включення у плани та програми будівництва об'єктів охорони здоров'я.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Велике будівництво. Івано-Франківська область. URL: <http://www.economy-confer.com.ua/full-article/3498/>. (Дата звернення – 20 жовтня 2020 року).

**Попадюк Олег Ярославович, магістрант,
Баран Ростислав Ярославович, к.е.н, доцент,
доцент кафедри міжнародної економіки,
маркетингу і менеджменту**

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА В КРАЇНАХ СВІТУ

Формування інформаційного суспільства в країнах світу має свої особливості. Ще на етапі становлення інформаційного суспільства (ІС) в економічній теорії почали складатися два принципово різних підходи до його формування, які умовно називають «технологічним» («американським») і «соціальним» («європейським»).

Найбільш технологічно розвиненою країною в світі були в 1960-70-і рр. США, тому власне в США почалося в ці роки розбудова ІС. Визначальна роль в будівництві нового інформаційного суспільства відводилася лідерству в технологіях, яке було покликане забезпечити світову економічну гегемонію США. Всі зусилля і уряду, і бізнесу було спрямовано на формування технологічної складової інформаційного суспільства. Для виділення домінуючої особливості створюваного суспільства та, відповідно, нової економіки, в науковий та бізнесовий обіг було введено новий термін «інформаційна інфраструктура», який був тісно пов'язаним із термінами «нова економіка», «цифрова економіка» (в сукупності терміни склалися в досить важку конструкцію «інформаційна інфраструктура плюс нова (цифрова) економіка» з пріоритетом інфраструктури). Суть «американського» технологічного підходу полягає в акценті на створення ІКТ-інфраструктури. У 90-х рр., в США в обіг був запущений термін «національна глобальна інформаційна інфраструктура».

В Європі формування інформаційного суспільства почалося пізніше, однак саме в цьому регіоні формування ІС отримало документальне оформлення в рамках ЄС. Відставання європейських країн за темпами інформатизації (не тільки від США, а й у 70 рр. і від Японії) було досить помітним. Тому на початку 80-х рр.. в Європі було запущено Європейську стратегічну програму з наукових досліджень в області інформаційних технологій (ESPRIT), яка складалася з кількох серій комплексних програм в області інформаційних технологій науково-дослідних і проектів та заходів промислової передачі технології. П'ять

програм ESPRIT (від ESPRIT 0 до ESPRIT 4) тривали послідовно з 1983 по 1998 року і ESPRIT 4 продовжилося програмою Технології інформаційного суспільства (IST), яка розпочалась у 1999 році і зараз є рамочною багатоетапною програмою [1].

На відміну від «американського» технологічного підходу з акцентом на розвиток технологічної інфраструктури, європейські теоретики і практики інформаційного суспільства за основу брали підвищення якості життя в процесі побудови інформаційного суспільства, його значущості для розвитку особистості, стійкості зростання, підвищення довіри, прозорості, розширення демократії, відповідальності державної політики. Так склався «європейський» соціальний підхід. При цьому на відміну від американського підходу з його громіздкою конструкцією терміну, що означає нове суспільство, в європейських країнах відразу використовувався термін «інформаційне суспільство». Пріоритети європейської інформаційної політики викладені в Лісабонській стратегії 2000 року ініціативи «eEurope - інформаційне суспільство для всіх» і проєкті, що її продовжує «i2010 – Європейське інформаційне суспільство розвитку та зайнятості» [3]. Ухвалення в 2000 році країнами ЄС Лісабонської стратегії побудови інформаційного суспільства і поставлені в ній амбітні цілі технологічно перегнати США змусили останні переглянути своє ставлення до інформаційного суспільства. США також наповнили свою концепцію ІС соціальним змістом. Проте, в «американському» підході все ж зберігається переважання технологічної складової.

Не можна не відзначити, що в міру становлення інформаційного суспільства, поряд з позитивними, почали відзначатися й негативні наслідки, які накопичувалися в ході розвитку інформаційного суспільства. Це знайшло вираження в зміні ставлення до інформаційного суспільства і в формуванні в економічній теорії двох напрямків подальшого розвитку теорії інформаційного суспільства: критичного напрямку і напрямку по розробці нових парадигм розвитку інформаційного суспільства.

Критичний напрям розвивався відповідно до стадій життєвого циклу феномена інформаційного суспільства – від завищено оптимістичних оцінок у 1970-х рр. (на стадії зародження даного феномена) до все більш критичних у 1990-х рр. (на стадії дозрівання) і до завищено песимістичних на початку 2000-х рр. (на стадії зрілості феномена).

В рамках критичного напрямку з'явилися концепції, в яких дається негативна оцінка інформації, і цей напрям критичного ставлення до інформаційного суспільства умовно позначається в економічній літературі заголовком «увага». Наприклад, згідно з концепцією американського економіста Герберта Саймона (H. Simon), інформація є безсумнівним благом тільки у світі, де її є мало, а за умов великої пропозиції різноманітної інформації, вона часто починає відігравати негативну роль; справжнім благом та рідкісним ресурсом стає в цих умовах не інформація, а увага [4]. Ситуація, яка виникає при цьому, характеризується станом стрімкого зростання обсягу надлишкової інформації,

що ускладнює прийняття оптимального рішення. Така ситуація отримала назву «феномен «інформаційних шумів»: складністю стає не одержання інформації, а можливість її якісної обробки, в результаті вибирається не інформація, а джерело інформації.

Інша популярна в останні роки теорія в критичному напрямку, теорія інформаційних каскадів, умовно позначається в економічній літературі символом «довіра». Один з творців цієї теорії, американський вчений японського походження Ф. Фукуяма (Yoshihiro Francis Fukuyama) закликає «Адептів ІС» не забувати про величезний позитивний чинник великих структур, про довіру і загальноприйняті етичні норми: довіру не втілено у комп'ютерних мережах і оптико-волоконних лініях зв'язку; хоча вони і передбачають обмін інформацією, одна, аж ніяк не зводяться тільки до інформації [2].

На наш погляд, причинно-наслідковий зв'язок інформаційного суспільства, економіки знань, економіки інститутів та інших «нових економік» такий: повсюдне впровадження ІКТ (повсюдна інформатизація суспільства) і побудова інформаційної інфраструктури послужили основою формування інформаційного суспільства (американський підхід до ІС). Головна функція інформаційного суспільства канали високошвидкісного безперешкодного перетоку інформації та знань в масштабах країни (а в подальшому – в глобальному інформаційному просторі), що і перетворило останні в економічний ресурс і джерело підвищення якості життя (європейський підхід до ІС). У міру зростання значущості знань як економічного ресурсу всередині інформаційного суспільства зароджуються елементи економіки знань і нових інститутів. Інформаційне суспільство не протистоїть суспільству знань, але є необхідним ступенем, оболонкою і інфраструктурою для економіки знань, економіки інститутів та інших нових економік, оскільки забезпечує їх комунікаціями і каналами перетоку інформації та знань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. *Europejski Program Badań Strategicznych na Information Technology -European Strategic Program on Research in Information Technology.* Wikipedia. Url: https://pl.qwe.wiki/wiki/European_Strategic_Program_on_Research_in_Information_Technology
2. *Fukuyama F. Trust: The Social Virtues and the Creation of Prosperity.* Foreignaffairs. Url: <https://www.foreignaffairs.com/reviews/capsule-review/1996-03-01/trust-social-virtues-and-creation-prosperity>
3. *I2010, a European information society for growth and employment communication from the Commission to the Council, the European parliament, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions.* Op.europa. Url: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4bafb6d8-1f35-4993-b0cf-6b6fb34d8c81>
4. *Simon Herbert A.. Rationality as Process and as Product of Thought.* Richard T.Ely Lecture // *American Economic Review*, May 1978, v.68, no.2, p.1–16.